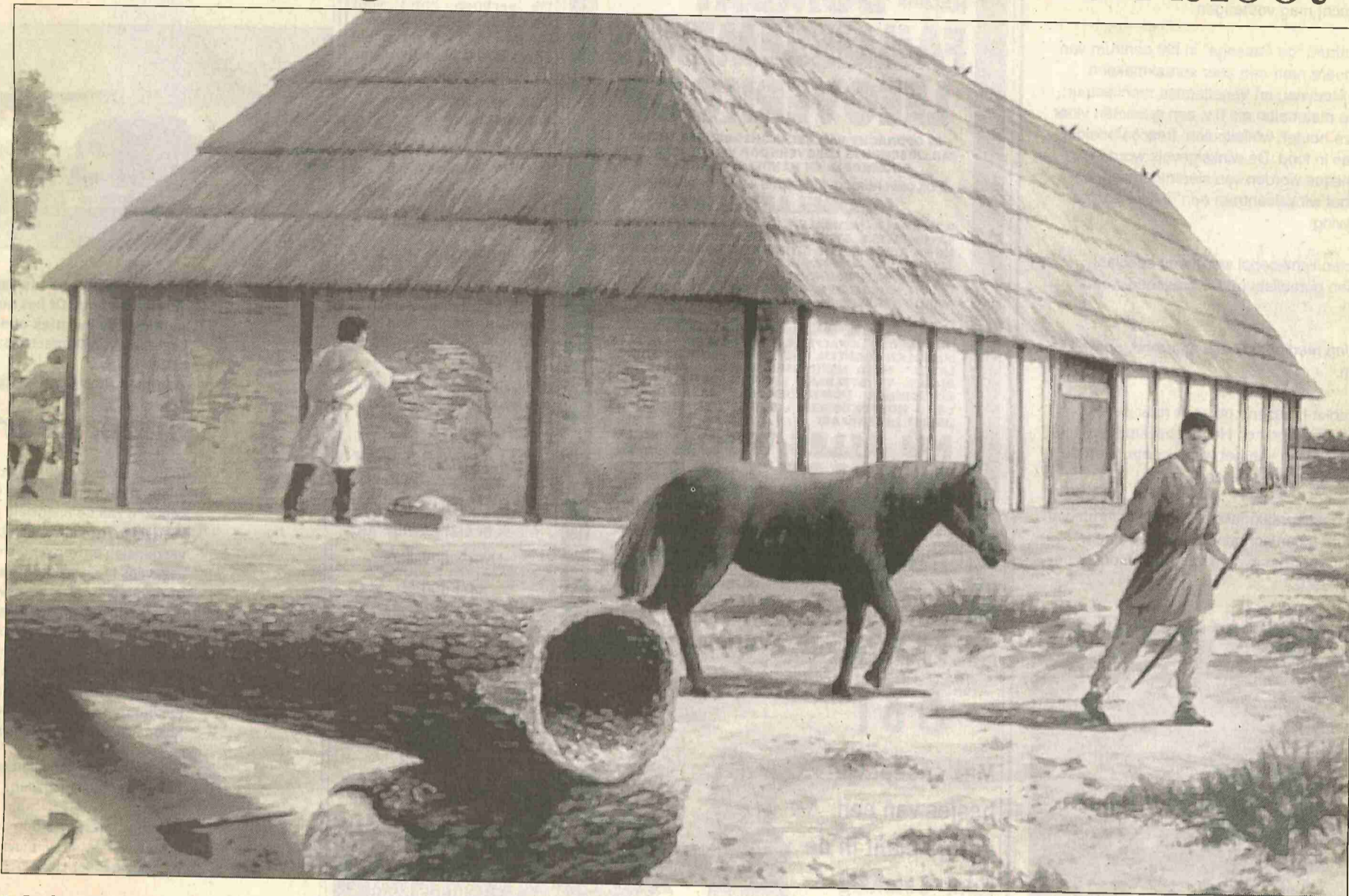

'De HSL legde het Bredase verleden bloot'

• In de Romeinse tijd (1e, 2e eeuw n.C.) stonden deze grote boerenhuizen met hun lemen wanden en rieten daken waar nu Ikea en de Greenery staan. De uitgeholde boomstam op de voorgrond werd ingegraven als waterput. Deze informatie komt uit het archeologisch onderzoek van het HSL-tracé. ILLUSTRATIE ULCO GLIMMERVEEN DWINGELOO

Door Leo Nierse

BREDA - West-Brabant heeft het voor een belangrijk deel aan de HSL te danken, dat het nu een begrip is in archeologisch Nederland.

Met name Breda zal daarvan kunnen profiteren bij het verder verwezenlijken van zijn ambities om 'de Poort van Brabant' te worden.

De eerste conclusie werd gistermiddag op het stadskantoor uitgesproken door Rijkswaterstaat-directeur ir. Geluk van de HSL-Zuid. De tweede uitspraak deed André Adank, Breda's wethouder van Economische zaken en Erfgoed, bij dezelfde gelegenheid.

Beiden voerden het woord bij de presentatie van 'Witte vlekken ingekleurd', de slotrapportage over het archeologische onderzoek in het zuidelijke HSL-tracé tussen 1994 en 2003.

Het onderzoeksrapport is een uitgave van het ministerie van Verkeer en Waterstaat, opdracht-

gever van het negenjarige onderzoek, maar verschijnt als derde deel in gemeentelijke reeks *Erfgoedstudies Breda*.

Want uit het dik twaalfhonderd pagina's tellende, tweedelige rapport (inclusief cd-rom) blijkt glashelder dat de opzienbarende resultaten op het Noord-Brabantse en Zuid-Hollandse tracé-deel uitgerekend aan de Bredase westrand - met name nét bezuiden Prinsenbeek - zijn geboekt.

Tot voor enkele jaren geleden gold West-Brabant als een witte vlek op de archeologische kaart van Nederland. Van een regionale bewoningsgeschiedenis was amper sprake. De HSL-aanleg gaf de aanzet tot het grootschalige bodemonderzoek, dat resulteerde in een regelrechte openbaring: in onze contreien wordt al zeventienduizend jaar gewoond (en begraven). De oudheidkundigen legden een overvloed aan sporen en gebruiksvoorwerpen van uiteenlopende culturen bloot, evenals een grote verscheidenheid van historische en prehistorische landschappen. Alles bij-

een, een schat aan informatie over Steentijd-jagers, geromaneerde boeren en zelfs soldaten uit de Tachtigjarige Oorlog.

Nog een belangrijk resultaat van dit grootscheepse onderzoek is volgens wethouder Adank, dat Breda ervan geleerd heeft met tal van overheden en overheidsinstanties samen te werken, hetgeen op allerlei gebied vruchten afwerpt.

Een ander gevolg is volgens de stadsbestuurder, dat archeologie niet langer beschouwd wordt als een hobby van enkelingen, maar als een maatschappelijk relevante wetenschap. Die gewijzigde publieksofvatting geeft extra draagvlak van het Bredase erfgoedbeleid. Archeologie heeft daardoor inmiddels een belangrijke plaats in de stadsontwikkeling kunnen innemen.

Waterstaatsdirecteur Geluk memoreerde de 'gelukkige samenwerking' tussen de tracébouwers en de archeologen, die ondanks hun totaal verschillende denk- en werkwijze elkaar niet voor de voeten liepen. „De ar-

cheologen liepen vaak letterlijk met de graafmachines mee, om alle bijzonderheden te fotograferen en op kaarten in te tekenen.”

Beide disciplines besloten ook gezamenlijk op welke (22) plaatsen in het tracé een archeologisch proefonderzoek werd uitgevoerd en of daar al dan niet verder gegraven zou worden. Dat laatste leidde tot opgravingen bij Bagven (noordkant Liesbos), Vinkenburg (Ikea, Greenery) en Westrik (Prinsenbeek). Op de andere locaties zijn de archeologische sporen onverstoorde in de bodem blijven liggen.

Geluk concludeerde dan ook dat het onderzoek de gedane investering in geld en menskracht 'meer dan waard is geweest'. Sterker, hij sprak van een 'koopje'. Want de uitgegeven zesenhalf miljoen euro bedroeg slechts 'iets meer dan één promille van de bouwsom en dat was minder dan begroot'.

Overigens is met 'Witte vlekken ingekleurd' het laatste woord

over de archeologie aan de Bredase westrand nog lang niet geschreven. In de afgelopen drie jaar zijn in hetzelfde gebied volop nieuwe vondsten gedaan, zoals bij de Adr. Klaasenstraat (Princenhage) en het Savalterrein (Prinsenbeek). Bovendien zijn de oudheidkundigen ook voortgegaan met hun vondsteninterpretatie en theorievorming. Maar 'Witte vlekken ingekleurd' betekent wel een aanzienlijke verbreding van het ook al zeer uitputtende overzicht 'Bredase akkers eeuwenoud' over Breda-West, dat stadsarcheologe Ria Berkvens anderhalf jaar geleden in dezelfde reeks publiceerde.

Een populair-wetenschappelijke samenvatting van het nieuwe onderzoeksrapport onder de titel 'Sporen door de tijd' is, rijkelijk geïllustreerd door landschapsteekenaar Ulco Glimmerveen (www.ulco-art.nl), in een beperkt aantal exemplaren gratis verkrijgbaar bij de projectorganisatie: post@hslzuid.nl